

Aan de raden van de gemeenten Medemblik en Opmeer

Wognum, 2 januari 2023

Betreft: voorgenomen rekenkameronderzoek huisvesting arbeidsmigranten

Bijlage: concept onderzoeksplan huisvesting arbeidsmigranten.

Geachte leden van de gemeenteraden,

De rekenkamercommissie van de gemeenten Medemblik en Opmeer is voornemens onderzoek te doen naar de uitvoering van het door uw gemeenten vastgestelde huisvestingsbeleid arbeidsmigranten. De rekenkamercommissie heeft daartoe bijgevoegd onderzoeksplan opgesteld.

De afgelopen maanden is in de voorbereiding van dit onderzoek is gebleken dat er binnen uw gemeenten weinig capaciteit is om opgevraagde documenten op te leveren die nodig zijn om dit onderzoek uit te voeren. De colleges van de gemeenten Medemblik en Opmeer hebben op 20 december het onderzoek 'Locatieanalyse naar middelgrote locaties voor de huisvesting van buitenlandse werknemers' van Sweco gepubliceerd. Dit onderzoek is in West-Fries verband uitgevoerd. De rekenkamercommissie is niet door de colleges op de hoogte gesteld dat dit onderzoek uitgevoerd en gepubliceerd zou worden, terwijl de rekenkamercommissie al sinds 13 oktober 2022 via de ambtelijke organisaties contact heeft over het door de rekenkamercommissie voorgenomen onderzoek.

Rekenkameronderzoek kost geld en inspanning. Niet alleen van de rekenkamercommissie zelf, maar ook van de betrokken organisaties. Opbrengsten van rekenkameronderzoek kunnen zijn: betere besluitvorming, betere uitvoering en meer inzicht.

Voordat de rekenkamercommissie tot daadwerkelijke uitvoering van dit onderzoek overgaat, spreekt de commissie graag met uw raad over de vragen:

- Heeft u behoefte aan het onderwerp huisvesting arbeidsmigranten als rekenkameronderzoeksonderwerp?
- Heeft u eventueel aanvullende vragen die in bijgevoegde onderzoeksopzet niet zijn gesteld, of vindt u dat er juist minder onderzocht zou moeten worden?
- Als de rekenkamercommissie dit onderzoek daadwerkelijk uit gaat voeren, vindt u dan dat daarvoor voldoende capaciteit in de ambtelijke organisatie voor moet worden georganiseerd om daaraan bij te dragen?

Met vriendelijke groet,

Namens de rekenkamercommissie,

Irene Makelaar
Voorzitter

Jeroen van Oort
secretaris

Opzet onderzoek huisvesting arbeidsmigranten

Vraagstelling

De rekenkamercommissie onderzoekt beleidsonderwerpen die onder gemeentelijke verantwoordelijkheid vallen aan de hand van de vraag of het beleid doeltreffend, doelmatig en rechtmatig is en doeltreffend, doelmatig en rechtmatig wordt uitgevoerd.

Binnen dat kader wil de rekenkamercommissie van Medemblik en Opmeer onderzoek doen naar het huisvestingsbeleid voor arbeidsmigranten aan de hand van de vraag of voor de initiatieven die er de afgelopen jaren – sinds vaststelling van het huisvestingsbeleid voor arbeidsmigranten – zijn geweest een inschatting te maken is of het beleid in de praktijk toepasbaar is.

Hoofdvraag

In welke mate worden de doelstellingen van het gemeentelijk beleid huisvesting arbeidsmigranten gerealiseerd?

Deelvragen:

1. Welke beleidsdoelstellingen heeft de gemeente met betrekking tot huisvesting van arbeidsmigranten vastgesteld? (“Wat wil de gemeente bereiken”)
2. Welke maatschappelijke initiatieven zijn er sinds de vaststelling van het beleid tot juli 2022 geweest met betrekking tot huisvesting van arbeidsmigranten? (“Wat heeft de gemeente daarvoor gedaan”)
3. In welke mate heeft de gemeentelijke betrokkenheid bijgedragen aan de realisatie van het geformuleerde beleid? (“Was de inspanning doeltreffend en doelmatig”)

Daarvan afgeleid stelt de rekenkamercommissie de vragen:

- *Welke verantwoordelijkheden voortvloeiend uit wettelijke taken en plichten alsmede uit eigen vastgesteld beleid hebben gemeente, werkgever en arbeidsmigrant op het gebied van huisvesting van arbeidsmigranten?*
- *Voldoen de woonomstandigheden van arbeidsmigranten aan de daaraan uit regelgeving en beleid blijkende te stellen eisen en hoe weten we dat?*
- *Gaan partijen verschillend om met seizoensarbeiders ten opzichte van arbeiders die seizoensongebonden arbeiders doen en zo ja, hoe dan?*

Werkzaamheden

Om tot antwoorden te komen, voert de rekenkamercommissie in het licht van de centrale onderzoeksvraag en de deelvragen de volgende werkzaamheden uit:

1 Startgesprek en Beleidsinventarisatie

Met de behandelend ambtenaar organiseren we een startgesprek waarin we afspraken maken over verwachtingen en ook al inhoudelijke vragen naar aanleiding van de opbouw van het beleid stellen. Dat doen we voor de gemeenten Medemblik en Opmeer apart.

De gemeenten Medemblik en Opmeer hebben in verschillende beleidsdocumenten kaders opgesteld voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Doel van de beleidsinventarisatie is de verschillende beleidsdocumenten te verzamelen en daaruit de doelstellingen en voorgenomen maatregelen op een rij te zetten.

2 Onderzoeksinventarisatie

Er zijn de afgelopen jaren verschillende onderzoeken gedaan naar huisvesting voor arbeidsmigranten. Deze onderzoeken worden verzameld en vervolgens inventariseren we de verwachtingen en knelpunten. In het startgesprek vragen we om deze onderzoeken.

3 Tussenstap: vergelijking onderzoek en beleid

Op basis van de onder 1 en 2 gevonden resultaten inventariseren we op welke verwachtingen en knelpunten het beleid zich wel of juist niet richt. Daar betrekken we ook de eerste bevindingen uit het startgesprek bij.

4 Interviews

De onder 1, 2 en 3 gevonden resultaten worden gebruikt voor het opstellen van interviewleidraden om interviews te kunnen houden met verschillende groepen.

a. Beleidsambtenaren

Bij de beleidsambtenaren onderzoeken we of zij het huidige beleid toereikend vinden en of zij mogelijkheden zien voor verbeteringen. Op welke knelpunten werkt het beleid naar hun inzicht goed en op welke juist niet? Beantwoord het beleid in voldoende mate eerder geconstateerde problemen. Zijn er casussen sinds de vaststelling van het beleid waarin initiatiefnemers huisvesting voor arbeidsmigranten wilden ontwikkelen en zo ja, hoe past het beleid op de wensen en is dat wenselijk?

b. Toezichthouders

Aan toezichthouders vragen wij wat zij in de praktijk van hun toezicht aan problemen tegenkomen en of zij de juiste kaders hebben meegekregen uit het beleid en de wet- en regelgeving om hun taak te kunnen doen. En we stellen de vraag of hun opdracht past bij de problemen die zij tegenkomen.

c. Werkgevers

Wat is de visie van de werkgevers op het gemeentelijk beleid op het gebied van huisvesting van arbeidsmigranten. Waar knellen volgens hen de regels, waar zijn ze juist goed en wat zouden zij van de overheid verwachten om het beleid te verbeteren?

Via de contactpersonen van de gemeente selecteren we een aantal werkgevers van arbeidsmigranten voor een interview dat we via MS-Teams of op het bedrijf afnemen.

d. Arbeidsmigranten

Tot slot gaan we in gesprek met arbeidsmigranten of vertegenwoordigende organisaties om hun mening over hun huisvesting te horen. Wat vinden de arbeidsmigranten van hun woonsituatie, in hoeverre voldoet de huisvesting aan hun verwachtingen?

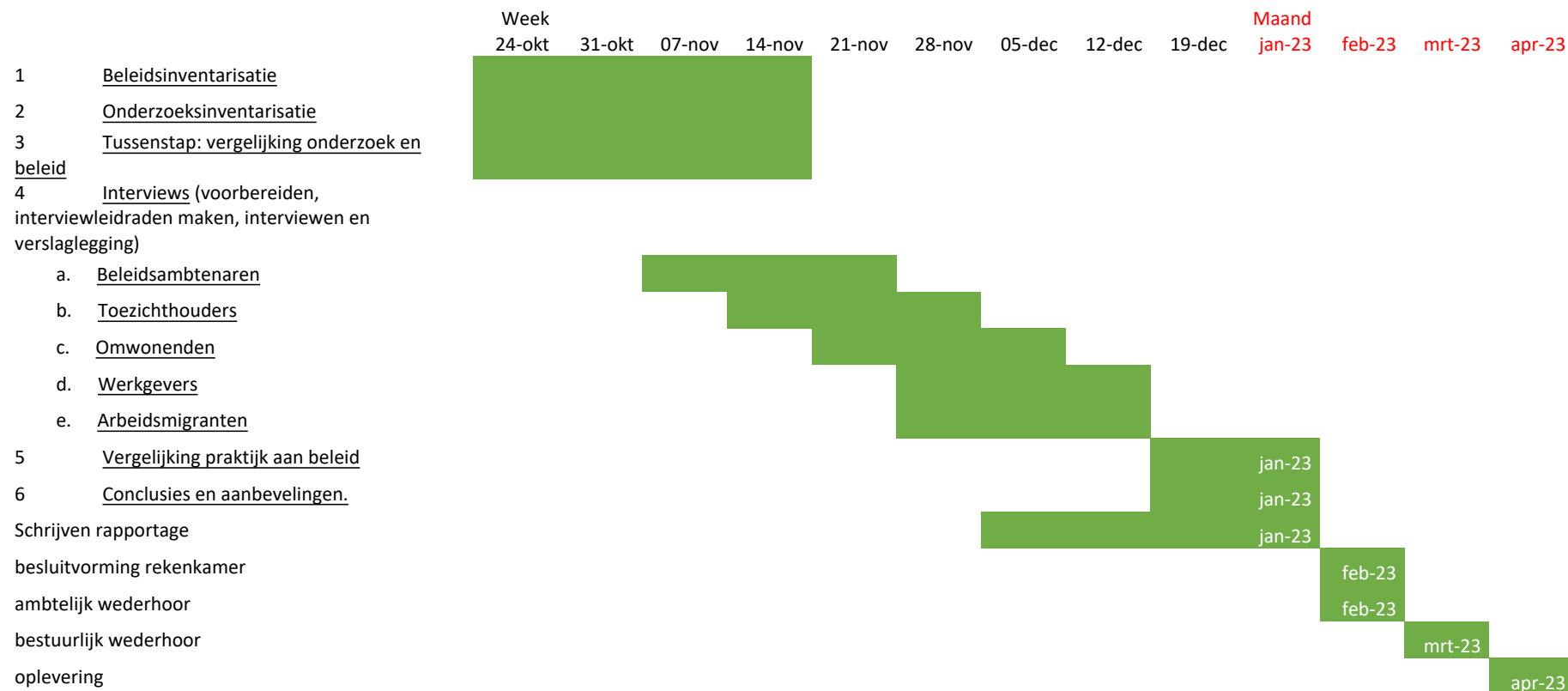
5 Vergelijking praktijk aan beleid

De opbrengsten van de interviews vergelijken we met de beleidsintenties die we onder 1, 2 en 3 vonden. We kijken speciaal naar de vraag of de beleidsdoelen die wij vinden aansluiten op de uitdagingen en knelpunten die uit de interviews blijken.

6 Conclusies en aanbevelingen.

Op basis van de bevindingen trekken we conclusies en doen we aanbevelingen.

Planning

Bij de gemeentesecretarissen zijn inmiddels een contactpersoon en documenten opgevraagd.